

Порядок присудження наукових ступенів доктора наук і доктора філософії спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ)

Загальні положення

1. Цей Порядок встановлює процедури й умови присудження ступенів доктора наук і доктора філософії, права й обов'язки спеціалізованих вчених рад закладів вищої освіти (наукових установ), здобувачів наукового ступеню та опонентів.

2. Ступінь доктора наук присуджується постійно діючою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, чи наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях (далі - наукові досягнення) особою, яка має науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук).

Ступінь доктора філософії присуджується постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту наукового досягнення - дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Цей порядок встановлює загальні вимоги до наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені. Галузеві вимоги до наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені, можуть визначатися Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національним агентством) для кожної галузі знань за поданням відповідної Галузевої експертної ради Національного агентства.

3. Особі, якій присуджено ступінь доктора наук чи доктора філософії, закладом вищої освіти (науковою установою), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено наукові досягнення, видається диплом про здобутий відповідний ступінь. Невід'ємною частиною диплома доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка. Зміст диплома доктора наук та диплома доктора філософії затверджуються МОН. Інформація про видані дипломи доктора наук або доктора філософії вноситься закладами вищої освіти (науковими установами), крім вищих військових навчальних закладів, до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Інформація про випускників вищих військових навчальних закладів, що міститься в документах про здобуті наукові ступені, зберігається в таких навчальних закладах.

Спеціалізовані вчені ради

4. Основним завданням спеціалізованих вчених рад є атестація здобувачів наукових ступенів шляхом публічного захисту їх наукових досягнень як свідчення належного наукового рівня їх підготовки.

5. Спеціалізовані вчені ради створюються закладами вищої освіти (науковими установами), які здійснюють надання вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціалізацією та мають чинний сертифікат акредитації відповідної освітньо-наукової програми підготовки від Національного агентства.

Порядок формування складу спеціалізованої вченої ради та організації її роботи визначається відповідним закладом вищої освіти (науковою установою) та затверджується його вченою радою.

Інформація про склад спеціалізованої вченої ради та зміни до такого складу надсилаються закладами вищої освіти (науковими установами) Національному агентству у строки, встановлені цим Порядком.

Вимоги до наукової кваліфікації членів (зокрема, іноземних вчених) постійно діючої та разової спеціалізованих вчених рад закладів вищої освіти (наукових установ) встановлюються даними Порядком. В межах галузей знань Національним агентством за поданням відповідної Галузевої експертної ради Національного агентства можуть встановлюватися окремі вимоги.

6. Право сформувати постійно діючу спеціалізовану вчену раду має заклад вищої освіти (наукова установа), у якому за основним місцем роботи працює не менше 5 докторів наук за тієї спеціалізацією, з якої створюється рада.

Доктором наук за відповідною спеціалізацією вважається вчений, який має ступінь доктора наук зі спеціальності, що охоплює спеціалізацію, з якої утворена спеціалізована вчена рада та є автором (співавтором) не менше трьох статей за спеціалізацією даної спеціалізованої вченої ради, опублікованих впродовж останніх 5 років у рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних баз Scopus або Web of Science Core Collection, чи автором не менше десяти статей за спеціалізацією даної спеціалізованої вченої ради та які опубліковані впродовж останніх п'яти років у відповідних вітчизняних фахових виданнях, включених до переліку Міністерства освіти і науки України.

Постійно діюча спеціалізована вчена рада формується із 5 докторів наук за відповідною спеціалізацією з числа працівників закладу вищої освіти (наукової установи), у якій сформована відповідна рада - голови ради та 4 рецензентів. Члени постійно діючої спеціалізованої вченої ради обираються на 2-річний строк. Заклад вищої освіти (наукова установа) щорічно публікує інформацію, крім інформації з обмеженим доступом, про наукові інтереси членів постійно діючої спеціалізованої вченої ради (на базі їх публікацій за попередніх 5 років), відповідно до яких визначається напрямки наукових робіт, що можуть бути прийняті до захисту у відповідній постійно діючій спеціалізованій вченій раді.

Рада проводить не більш як 12 засідань у рік. На одному засіданні може проводитися захист не більше однієї атестації здобувача наукового ступеня доктора наук.

7. Для атестації здобувача наукового ступеня доктора наук за поданням постійно діючої спеціалізованої вченої ради вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) призначає 4 опонентів - докторів наук за відповідною спеціалізацією, які є працівниками інших закладів вищої освіти (наукової установи), ніж той, у якому сформовано раду.

Постійно діюча спеціалізована вчена рада для захисту дисертації аспіранта (ад'юнкта) (особи, яка здобуває ступінь доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою)), який за відповідною спеціалізацією пройшов підготовку у вищому навчальному закладі (науковій

установі) у якому сформовано таку раду, зі свого числа визначає двох рецензентів (окрім голови постійно діючої спеціалізованої вченої ради) та призначає 2 опонентів - працівників інших закладів вищої освіти (наукової установи), ніж той, у якому сформовано раду, та які є вченими за відповідною спеціалізацією. Один з опонентів має бути доктором наук за відповідною спеціалізацією.

Вченим за відповідною спеціалізацією є особа, яка має вчене звання або науковий ступінь зі спеціальності, що охоплює спеціалізацію, з якої утворена спеціалізована вчена рада, та є автором (співавтором) не менше двох статей за науковим напрямом (спеціалізацією) дисертації здобувача, опублікованих упродовж останніх 5 років у рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних баз Scopus або Web of Science Core Collection, або не менше п'яти статей у наукових фахових виданнях із переліку затвердженого МОН.

8. Вищий навчальний заклад (наукова установа), у якому за відповідною спеціалізацією не сформовано постійно діючу спеціалізовану вчену раду, але освітньо-наукова програма аспірантури (ад'юнктури) в межах відповідної спеціальності акредитована Національним агентством, може сформувати разову спеціалізовану вчену раду. У такому випадку разова спеціалізована вчена рада формується рішенням вченої ради вищого навчального закладу (наукової установи) для захисту дисертації аспіранта (ад'юнкта) (особи, яка здобуває ступінь доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою)), який пройшов підготовку у цьому вищому навчальному закладі (науковій установі).

Разова спеціалізована вчена рада формується для захисту однієї дисертації в складі 5 науково-педагогічних (наукових) працівників, у яких є науковий ступінь за спеціалізацією, з якою утворюється разова рада.

Для розгляду дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в разовій спеціалізованій вченій раді вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) призначаються два рецензенти із числа наукових або науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти (наукової установи), задіяних у виконанні освітньо-наукової програми здобувача, і два опоненти, вчених за працівники інших закладів вищої освіти (наукових установ). У складі разової спеціалізованій вченій ради не менше двох вчених повинні мати ступінь доктора наук (один з рецензентів, один з опонентів).

9. Для захисту наукового дослідження, яке базується на дослідженні в межах двох або більше галузей знань (спеціальностей, спеціалізацій) спеціалізована вчена рада відповідно збільшується на двох опонентів - для атестації здобувача наукового ступеню доктора наук, та одного, - для атестації здобувача наукового ступеню доктора філософії за кожною додатковою спеціальністю (галузь). Вимоги до таких опонентів визначаються відповідно до пунктів 6-7 даного Порядку з урахуванням їх спеціалізації у відповідній галузі наукового знання або спеціальності, що охоплюється дослідженням здобувача, але іншій, ніж та, з якої утворено спеціалізовану вчену раду.

10. Особа може бути включеною до складу спеціалізованої вченої ради не раніше ніж через п'ять років після здобуття відповідного наукового ступеня.

Один науково-педагогічний (науковий) працівник може бути членом не більше однієї постійно діючої вченої ради, не більше п'яти разових спеціалізованих вчених рад та не більше

трьох раз опонентом при атестації здобувача наукового ступеня доктора наук впродовж одного навчального року.

Рецензентами і опонентами не можуть бути науковий керівник, голова, вчений секретар спеціалізованої вченої ради, в якій проводиться захист; співавтор будь-якої опублікованої праці здобувача, поданої до спеціалізованої вченої ради, як такої, що відображає наукові результати здобувача, представлені до захисту. Учені, які в минулому працювали разом із здобувачем в рамках наукових проєктів (грантів) або в яких існує потенційний конфлікт інтересів із здобувачем, не можуть бути призначені опонентами. Опоненти та науковий керівник не можуть бути працівниками однієї і тієї самої організації.

До роботи спеціалізованої вченої ради в якості опонентів можуть бути залучені іноземні вчені, що мають науковий ступінь та є авторами (співавторами) не менше трьох статей, опублікованих впродовж останніх 5 років у рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних баз Scopus або Web of Science Core Collection, за науковим напрямком (спеціалізацією), за якою підготовлене наукове досягнення.

Усі рецензенти і опоненти є рівноправними членами спеціалізованої вченої ради під час відповідного захисту.

Спеціалізовану вчену раду очолює її голова – працівник закладу вищої освіти (наукової установи), в якій сформовано спеціалізовану вчену раду, та який забезпечує та несе персональну відповідальність за дотримання вимог законодавства з питань атестації здобувачів наукових ступенів під час роботи спеціалізованої вченої ради.

Голову спеціалізованої вченої ради призначає вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи). Забороняється призначення головою спеціалізованої вченої ради наукового керівника здобувача наукового ступеня, дисертація якого є предметом захисту або керівника (заступника керівника) закладу вищої освіти (наукової установи), в якій утворюється рада; співавтора наукових публікацій здобувача; рецензента монографії здобувача; близьких осіб здобувача.

Одна особа може призначатися головою лише однієї постійно діючої спеціалізованої вченої ради або головою не більше трьох разових спеціалізованих вчених рад впродовж одного навчального року.

11. Керівники закладів вищої освіти (наукових установ), в яких утворені спеціалізовані вчені ради, забезпечують їх ефективне функціонування, шляхом призначення, за погодженням з головою відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради, вченого секретаря постійно діючої спеціалізованої вченої ради із складу наукових або науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти (наукової установи) для супроводу роботи постійно діючої вченої ради; супровід роботи разової спеціалізованої вченої ради забезпечує відділ аспірантури (ад'юнктури) закладу вищої освіти (наукової установи).

Особа, яка супроводжує роботу спеціалізованої вченої ради, не може бути її членом.

До обов'язків супроводу роботи спеціалізованої вченої ради належить:

- перевірка наявності документів здобувача, які подаються до спеціалізованої вченої ради разом з науковим досягненням відповідно до переліку, який затверджує вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи);
- інформування Національного агентства про прийняття наукових досягнень здобувача до захисту, призначення опонентів та рецензентів, дату і місце захисту;

- забезпечення оприлюднення тексту наукового досягнення, поданого до захисту, а також відгуків опонентів, рецензій рецензентів, відгуків інших осіб (установ) на веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи);

- повідомлення здобувача, голову, членів спеціалізованої вченої ради та опонентів про дату і місце захисту, забезпечення публічного оголошення цієї інформації;

- забезпечення належного звуко/відеозапису та онлайн-трансляції а також стенограми засідання спеціалізованої вченої ради під час захисту;

- у разі захисту здобувачем наукового досягнення - забезпечення підписання усіма членами спеціалізованої вченої ради та опонентами, які підтримали присудження наукового ступеня здобувачеві, протоколу засідання ради, а також першої сторінки наукового досягнення та їх передачі до Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського Національної академії наук та електронного примірника до Національного репозитарію академічних текстів або Державної наукової установи “Український інститут науково-технічної експертизи та інформації”.

- інформування вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про результат захисту.

Оплата видатків, пов'язаних із супроводом роботи спеціалізованої вченої ради, здійснюється за рахунок бюджету закладу вищої освіти (наукової установи), у якому сформовано відповідну спеціалізовану вчену раду, за нормами навантаження, які затверджує вчена рада відповідного закладу вищої освіти (наукової установи).

12. Оплата видатків, пов'язаних з роботою спеціалізованих вчених рад (зокрема, оплата праці членів спеціалізованої вченої ради, опонентів та їх відряджень), здійснюється відповідно до кошторису, який щорічно затверджує і оприлюднює вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи), освітньо-наукова програма аспірантури (ад'юнктури) якого має чинний сертифікат про акредитацію Національного агентства:

за рахунок бюджету закладу вищої освіти, у якому створено спеціалізовану вчену раду, – у межах фінансування, виділеного на підготовку здобувачів вищої освіти в аспірантурі (ад'юнктурі) або докторантурі – для здобувача, що пройшов підготовку в цьому закладі вищої освіти;

за рахунок здобувача чи третьої сторони – у випадку, якщо здобувач наукового ступеня не пройшов підготовку в цьому закладі вищої освіти (науковій установі).

З метою забезпечення об'єктивного розгляду та дотримання норм академічної доброчесності, норма оплати праці голови спеціалізованої вченої ради та кожного рецензента і опонента задіяних в захисті одного здобувача наукового ступеня складає 50% від розміру посадового окладу професора, визначеного за 22 тарифним розрядом Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, збільшеного на граничні розміри доплат за вчене звання професора та науковий ступінь доктора наук.

13. Члени спеціалізованої вченої ради несуть персональну відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень, забезпечують високий рівень експертизи та вимогливості під час розгляду наукових досягнень та проведення їх захисту.

Наукові досягнення осіб, які здобувають науковий ступінь, рецензії рецензентів та відгуки опонентів, а також у разі отримання в письмовій формі, в період між оприлюдненням і

захистом, відгуків на наукове досягнення або зауважень до його достовірності результатів, наукової новизни чи якості, від будь-якого вченого, оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних закладів вищої освіти (наукових установ). Під час публічного захисту спеціалізована вчена рада зобов'язана озвучити і розглянути такі зауваження.

Спеціалізована вчена рада забезпечує здійснення перевірки всіх наукових досягнень представлених до захисту (зокрема наукових статей, передбачених пунктами 17-18 даного Порядку) щодо дотримання вимог академічної доброчесності. У разі виявлення порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, інших порушень академічної доброчесності, визначених законодавством про освіту) наукове досягнення знімається із захисту незалежно від стадії проходження без права його повторного захисту.

Виявлення в науковому досягненні, автору якого вже видано диплом доктора наук або доктора філософії (кандидата наук) порушень академічної доброчесності є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, в порядку, визначеному законом.

Вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені

14. Ступінь доктора наук присуджується особі, яка за рішенням спеціалізованої вченої ради набула найвищих компетентностей у галузі розробки і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми у певній галузі знань або на межі кількох галузей, чи класифікуються як новий науковий напрямок, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Набуття вказаних компетентностей засвідчується представленим до захисту науковим досягненням, а також публікаціями, відповідно до вимог, встановлених цим Порядком. Додатковим свідченням набуття вказаних компетентностей можуть бути патенти, об'єкти права інтелектуальної власності тощо, відповідно до кількісних і якісних вимог встановлених стандартами вищої освіти для наукового рівня вищої освіти за спеціальністю.

15. Ступінь доктора філософії присуджується особі, яка за рішенням спеціалізованої вченої ради здобула теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, і викладені у дисертації.

Набуття вказаних компетентностей засвідчується науковим досягненням, - представленою до захисту дисертацією – самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

16. За своїм цілісним змістом підготовлені до захисту наукові досягнення мають відображати особистий внесок здобувача в розвиток наукових знань в обраній проблематиці.

Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Вимоги до дисертації встановлюються Національним агентством за поданням відповідних Галузевих експертних рад Національного агентства.

Монографія, що подається на здобуття ступеня доктора наук – опублікована книга, яка містить узагальнені результати наукових досліджень автора. Монографія, що подається до захисту на здобуття ступеня доктора наук, повинна бути опублікована без співавторів у одному з академічних видавництв, яке забезпечує анонімне рецензування та міжнародне розповсюдження своїх видань. Перелік таких видавництв та вимоги до монографій, що подаються на здобуття ступеня доктора наук, встановлюється за галузями знань Національним агентством за поданням відповідних Галузевих експертних рад Національного агентства.

Наукова доповідь за сукупністю статей, що подається на здобуття ступеня доктора наук, готується здобувачем без співавторів і повинна містити узагальнені результати наукових досліджень автора, опублікованих раніше у фахових наукових виданнях. Вимоги до доповіді, поданої до захисту на здобуття ступеня доктора наук за сукупністю статей, встановлює вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи). Мінімальна кількість статей (але не менше п'ятнадцяти) та показник їх якості (зокрема індекс цитувань), необхідних для здобуття ступеня доктора наук за сукупністю статей, встановлюється за галузями знань Національним агентством за поданням відповідних Галузевих експертних рад Національного агентства.

17. Перед захистом наукових досягнень здобувач наукового ступеня зобов'язаний опублікувати основні результати своєї наукової роботи у вигляді:

- статей у наукових, зокрема електронних, фахових виданнях України, перелік яких затверджується МОН;

- статей в рецензованих фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз Scopus чи Web of Science Core Collection або інших баз, затверджених Національним агентством за поданням відповідної Галузевої експертної ради Національного агентства;

18. Для допуску до захисту наукового досягнення повинно бути опубліковано не менше дванадцяти статей для здобувача ступеня доктора наук та не менше трьох статей для здобувача ступеня доктора філософії, оформлених відповідно до вимог, встановлених Національним агентством. Водночас, за галузями знань Національним агентством за поданням відповідних галузевих експертних рад можуть бути встановлені більш високі вимоги до мінімальної кількості статей.

19. Якщо у наукових досягненнях, представлених до захисту використано ідеї або розробки, що належать співавторам, разом з якими опубліковані наукові праці, здобувач повинен відзначити цей факт у науковому досягненні з обов'язковим зазначенням конкретного особистого внеску в такі праці або розробки.

Здобувач засвідчує власним підписом, що наукові досягнення, які представлено до захисту, є його власним напрацюванням, і що всі запозичені ідеї, наукові результати, цитати супроводжуються належними посиланнями на публікації їх авторів.

Порядок захисту і присудження наукового ступеня

20. Попередній розгляд (допуску до захисту) та перелік обов'язкових документів, які супроводжують наукове досягнення, при подачі до захисту, в частині неврегульованій цим порядком встановлює вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи), у якій створена постійно діюча спеціалізована вчена рада або який має право створювати разові спеціалізовані вчені ради.

21. Для захисту наукового досягнення здобувач ступеня доктора наук звертається до постійно діючої спеціалізованої вченої ради, яка відповідає спеціалізації його наукової роботи, з клопотанням провести публічний захист його наукових досягнень.

Здобувач ступеня доктора наук допускається до захисту за наявності п'яти років стажу за основною роботою на посаді наукового або науково-педагогічного працівника вищого навчального закладу або наукової установи після присвоєння ступеня доктора філософії (кандидата наук).

Здобувач ступеня доктора наук допускається до захисту рішенням постійно діючої спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи), до якої звернувся здобувач із клопотанням про захист наукового досягнення, на підставі попередньої експертизи поданого до захисту наукового досягнення, та документів, які подаються разом з ним, та власної заяви здобувача.

При розгляді клопотання здобувача про захист наукового досягнення постійно діюча спеціалізована вчена рада приймає рішення про власну спроможність належно оцінити наукове досягнення здобувача, виходячи із кваліфікації членів ради.

У разі відмови (у письмовій формі) постійно діючої спеціалізованої вченої ради провести експертизу та підготувати зазначений висновок здобувач має право звернутися до Національного агентства, яке визначає подальшу процедуру захисту наукового досягнення.

У разі позитивного рішення, свідчення про належну кваліфікацію членів спеціалізованої вченої ради – список їх публікацій за останні п'ять років, які відповідають спеціалізації наукового досягнення здобувача – надсилається Національному агентству разом з офіційним повідомленням про прийняття наукового досягнення до захисту та призначається експертизу наукового досягнення.

З метою проведення такої експертизи постійно діюча спеціалізована вчена рада доручає рецензентам підготувати висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, та визначає структурний підрозділ закладу вищої освіти (наукової установи), у якому проводитиметься попередня експертиза дисертації та до якого здобувач має подати наукове досягнення.

Попередня експертиза наукового досягнення проводиться у строк до трьох місяців з дня рішення постійно діючої спеціалізованої вченої ради щодо проведення такої експертизи.

Керівник структурного підрозділу, де проводиться попередня експертиза дисертації, за участю рецензентів організовує та проводить на базі такого структурного підрозділу фаховий семінар для апробації наукового досягнення.

Рецензенти, розглянувши наукове досягнення та наукові публікації, у яких висвітлені його основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару готують рецензію про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів наукового досягнення. Рецензенти забезпечують об'єктивність підготовленої ними рецензії. У рецензії, зокрема,

зазначається інформація про відповідність наукового досягнення вимогам, передбаченим пунктами 14, 16, 19 цього Порядку, кількість наукових публікацій, повноту опублікування результатів наукового досягнення та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою наукового досягнення. Для здобувачів, що спеціалізуються в межах галузей знань “Біологія”, “Ветеринарна медицина” та “Охорона здоров’я” рецензія повинна містити відомості щодо проведення біоетичної експертизи наукових досліджень.

Один примірник такої рецензії видається здобувачеві. Після видачі здобувачеві рецензії забороняється вносити зміни до тексту наукового досягнення.

У разі коли рецензія є позитивною, постійно діюча спеціалізована вчена рада на найближчому черговому засіданні приймає рішення про проведення захисту наукового досягнення та вносить подання до вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про призначення опонентів, яке розглядається на найближчому засіданні вченої ради.

22. Захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії проводиться у разовій спеціалізованій вченій раді, сформованій вищим навчальним закладом (науковою установою), у якому здобувач проходив підготовку в аспірантурі (ад’юнктурі) або до якого був прикріплений, як особа, яка здобуває ступінь доктора філософії поза аспірантурою (ад’юнктурою).

Якщо у закладі вищої освіти (науковій установі) сформована постійно діюча спеціалізована вчена рада за спеціалізацією, що відповідає напрямові наукової роботи здобувача, він звертається до постійно діючої спеціалізованої вченої ради з клопотанням провести публічний захист його наукових досягнень.

Після завершення здобувачем відповідної освітньо-наукової програми науковий керівник (керівники) здобувача готує (готують) висновок з оцінкою його роботи у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану (далі - висновок наукового керівника (керівників)). Науковий керівник (керівники) забезпечує (забезпечують) належне та своєчасне виконання своїх обов’язків.

Якщо науковий керівник відмовляється підготувати висновок, здобувач звертається з письмовою заявою до вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про надання висновку структурного підрозділу, де здійснювалася підготовка здобувача. Вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) доручає відповідному структурному підрозділу розглянути таку заяву. Відповідний структурний підрозділ протягом місяця з дня надходження заяви розглядає подані здобувачем документи щодо завершення його підготовки і проводить засідання, яке вважається правомочним, якщо в ньому взяли участь не менш як дві третини складу відповідного структурного підрозділу. На засіданні відповідного структурного підрозділу заслуховується наукова доповідь здобувача і шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх на засіданні наукових (науково-педагогічних) працівників приймається рішення про надання висновку, в якому зазначається ступінь готовності дисертації, виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану. У такому разі висновок підписує керівник відповідного структурного підрозділу. Якщо науковий керівник є керівником структурного підрозділу, де здійснювалася підготовка здобувача, висновок структурного підрозділу підписує заступник керівника такого підрозділу. Висновок наукового керівника (керівників) або структурного підрозділу (у двох примірниках) видається здобувачеві.

Попередня експертиза дисертації проводиться у закладі вищої освіти (науковій установі), де здійснювалася підготовка здобувача. За здобувачем ступеня доктора філософії зберігається право за власним бажанням звернутися до вченої ради іншого закладу вищої освіти (наукової установи), ніж в якому проходила підготовка здобувача, щодо отримання висновку наукового керівника (в порядку абзацу четвертого пункту 20 цього Порядку) та проведення попередньої експертизи дисертації.

Попередня експертиза здійснюється на підставі письмової заяви здобувача на ім'я голови вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) (якщо у закладі вищої освіти (наукової установи) утворено постійно діючу спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціалізацією, - на ім'я голови такої ради) щодо проведення попередньої експертизи дисертації та надання рецензії про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

У разі відмови (у письмовій формі) закладу вищої освіти (наукової установи) провести попередню експертизу та підготувати зазначену рецензію здобувач має право звернутися до Національного агентства для визначення подальшої процедури захисту дисертації.

Попередня експертиза дисертації проводиться протягом двох місяців з дня надходження до закладу вищої освіти (наукової установи) письмової заяви здобувача щодо проведення такої експертизи.

Для підготовки рецензії про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації вчена рада (постійно діюча спеціалізована вчена рада, у разі її утворення за відповідною спеціалізацією) закладу вищої освіти (наукової установи) призначає двох рецензентів, та визначає структурний підрозділ закладу вищої освіти (наукової установи), де проводитиметься попередня експертиза дисертації. У разі відсутності у закладі вищої освіти (науковій установі) постійно діючої спеціалізованої вченої ради, кандидатури рецензентів пропонуються до складу разової спеціалізованої вченої ради.

До структурного підрозділу, де проводитиметься попередня експертиза дисертації, здобувач подає дисертацію, висновок наукового керівника (керівників) та академічну довідку про виконання відповідної освітньо-наукової програми, зразок якої затверджується МОН.

Керівник структурного підрозділу закладу вищої освіти (наукової установи), де проводиться попередня експертиза дисертації, за участю рецензентів організовує та проводить на базі такого структурного підрозділу фаховий семінар для апробації дисертації.

Рецензенти, розглянувши дисертацію та наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також за результатами фахового семінару готують рецензію про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Рецензенти забезпечують об'єктивність підготовленої ними рецензії. У рецензії, зокрема, зазначається інформація про відповідність дисертації вимогам, передбаченим пунктами 15-16, 19 цього Порядку, кількість наукових публікацій, повноту опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. Для здобувачів з галузей знань “Біологія”, “Ветеринарна медицина” та “Охорона здоров'я” рецензія повинна містити відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень.

Висновок наукового керівника (керівників) або структурного підрозділу (у двох примірниках) та рецензія про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (у двох примірниках) видаються здобувачеві. Після видачі здобувачеві рецензій забороняється вносити зміни до тексту дисертації.

У разі коли такий висновок та рецензія є позитивними, здобувач подає заяву на ім'я голови вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) щодо утворення ради для проведення

захисту дисертації для присудження ступеня доктора філософії (якщо у закладі вищої освіти (наукової установи) утворено постійно діючу спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціалізацією, - заяву щодо проведення захисту дисертації з метою присудження ступеня доктора філософії, яка подається на ім'я голови такої ради).

До заяви здобувач додає засвідчені в установленому порядку копії одержаних ним академічної довідки про виконання відповідної освітньо-наукової програми, висновку наукового керівника (керівників) або структурного підрозділу і рецензію про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Вчена рада закладу вищої освіти (наукової установи) на найближчому черговому засіданні приймає рішення про проведення захисту дисертації та утворення відповідної разової спеціалізованої вченої ради. Якщо у закладі вищої освіти (наукової установи) утворено постійно діючу спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціалізацією, - остання на найближчому черговому засіданні приймає рішення про проведення захисту дисертації та призначення опонентів.

23. Вчена рада (постійно діюча спеціалізована вчена рада) закладу вищої освіти (наукової установи) інформує Національне агентство про прийняті, відповідно абзацу шістнадцятого пункту 22 цього Порядку, рішення у строки та за формою встановленою Національним агентством та оприлюднює на власному офіційному веб-сайті наукові досягнення здобувачів, а також інформацію про призначення опонентів (утворення разової спеціалізованої вченої ради).

Національне агентство у місячний строк з дня отримання офіційного повідомлення здійснює перевірку відповідності кваліфікації призначених опонентів (членів разової спеціалізованої вченої ради) тематиці наукового досягнення, поданого до захисту і в разі не виявлення невідповідностей акредитує спеціалізовану вчену раду та протягом трьох робочих днів оприлюднює на офіційному веб-сайті Національного агентства разом з посиланням на офіційний веб-сайт закладу вищої освіти (наукової установи), на якому оприлюднене наукове досягнення, повідомлення про проведення захисту, інформацію про призначення опонентів та акредитацію спеціалізованої вченої ради.

24. За наслідками вивчення наукового досягнення у двомісячний строк – для захисту наукового ступеня доктора наук та у місячний строк – для захисту наукового ступеня доктора філософії, з дня оприлюднення на офіційному веб-сайті Національного агентства повідомлення про акредитацію спеціалізованої вченої ради, опоненти подають спеціалізованій вченій раді відгук, оформлений відповідно до вимог, встановлених Національним агенством.

У відгуку опонента обов'язково визначається ступінь актуальності обраної теми, обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у науковому досягненні, їх новизна, повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою наукового досягнення, відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності (з описом виду та змісту кожного порушення у разі їх встановлення).

Якщо відгук не відповідає встановленим вимогам, спеціалізована вчена рада повертає його опоненту для доопрацювання або приймає рішення про його заміну (для разової спеціалізованої вченої ради - вносить подання до вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про заміну опонента, яке розглядається на її найближчому засіданні). Постійно діюча спеціалізована вчена рада (у разі відсутності, - вчена рада) оприлюднює на офіційному

веб-сайті відповідного закладу вищої освіти (наукової установи) інформацію про зміну опонента та повідомляє Національне агентство відповідно до абзацу першого пункту 23 цього Порядку.

Національне агентство в порядку та у строк, встановлений абзацом другим пункту 23 цього Порядку здійснює перевірку відповідності кваліфікації опонента, поданого на заміну, і в разі не виявлення невідповідностей, підтверджує акредитацію спеціалізованої вченої ради, про що оприлюднює інформацію на офіційному веб-сайті Національного агентства.

Після надходження до спеціалізованої вченої ради відгуків опонентів члени ради у робочому порядку погоджують дату проведення захисту наукового досягнення, яка призначається головою спеціалізованої вченої ради не пізніше ніж у трижневий строк з дня одержання останнього відгуку опонента. Протягом трьох робочих днів після погодження дати проведення захисту наукового досягнення на офіційному веб-сайті відповідного закладу вищої освіти (наукової установи) оприлюднюються відгуки опонентів та інформація про дату, час та місце проведення захисту наукового досягнення. В такий же строк письмові копії відгуків опонентів видаються здобувачеві на ознайомлення.

25. За бажанням здобувача, спеціалізована вчена рада зобов'язана проводити захист наукового досягнення за наявності одного негативного відгуку від опонента. Якщо негативні відгуки надійшли від двох або більше опонентів, захист наукового досягнення не проводиться, а наукове досягнення повертається здобувачеві наукового ступеня для доопрацювання і можливої повторної подачі до захисту. Про зняття наукового досягнення з розгляду спеціалізована вчена рада повідомляє Національне агентство протягом трьох робочих днів.

26. Один друкований примірник наукового досягнення передається здобувачем до бібліотеки закладу вищої освіти (наукової установи), де проводитиметься захист не пізніше ніж через десять робочих днів після акредитації відповідної спеціалізованої вченої ради. У разі успішного захисту до цього примірника дисертації прикріплюється протокол засідання спеціалізованої вченої ради, підписаний всіма членами відповідної ради та опонентами, які підтримали рішення про присудження ступеня.

У разі успішного захисту спеціалізована вчена рада у місячний термін передає другий друкований примірник наукового досягнення до Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського Національної академії наук. Перша сторінка цього примірника підписується всіма членами спеціалізованої вченої ради та опонентами, які підтримали рішення про присудження ступеня. Електронний примірник наукового досягнення у такий же строк передається спеціалізованою вченою радою до Національного репозитарію академічних текстів або Державної наукової установи “Український інститут науково-технічної експертизи та інформації” для зберігання.

27. Публічний захист наукового досягнення проводиться на засіданні спеціалізованої вченої ради. Захист наукового досягнення повинен мати характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь голова, опоненти та члени ради, а також за бажанням присутні на засіданні. Під час захисту відповідно до законодавства радою забезпечується онлайн трансляція на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи). Запис (звукозапис та відеозапис) такого засідання ради оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи) не пізніше наступного робочого дня з дати проведення засідання та зберігається на відповідному веб-сайті не менше трьох місяців з дати

набрання чинності наказом закладу вищої освіти (наукової установи) про видачу здобувачеві диплома доктора наук (філософії).

Засідання ради вважається правоможним у разі участі у ньому та голосуванні повного складу ради. У разі потреби один з опонентів, який надав позитивний відгук, може брати участь у засіданні ради з використанням засобів відеозв'язку в режимі реального часу. Присутність на засіданні спеціалізованої вченої ради під час захисту дисертації (монографії, сукупності статей) здобувача наукового ступеня – обов'язкова.

28. У ході засідання рада встановлює рівень набуття здобувачем теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, необхідних і достатніх для присвоєння відповідного наукового ступеня.

Засідання ради проводиться головою ради державною мовою або англійською мовою за такою процедурою:

голова ради інформує її членів згідно з даними реєстраційної картки присутності членів ради про правоможність засідання;

голова ради доповідає про подані здобувачем документи, їх відповідність встановленим вимогам;

здобувач викладає основні положення наукового досягнення та відповідає на запитання, подані в усній чи письмовій формі;

здобувач відповідає на зауваження, які містяться у рецензіях рецензентів, відгуках опонентів та зверненнях інших осіб, що надійшли до закладу вищої освіти (наукової установи) у письмовому вигляді чи електронною поштою;

обговорюється проект рішення ради щодо присудження наукового ступеня;

проводиться відкрите поіменне голосування щодо присудження здобувачеві наукового ступеня і засвідчується їх особистим підписом у протоколі засідання.;

голова ради оголошує результати голосування (рішення вважається позитивним, якщо за нього проголосували не менш як $\frac{4}{5}$ членів ради, включно з опонентами);

голова ради оголошує рішення ради щодо присудження здобувачеві наукового ступеня.

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня набирає чинності з моменту його прийняття.

29. Здобувач має право за письмовою заявою зняти наукове досягнення із захисту на засіданні спеціалізованої вченої ради до початку голосування та у подальшому подати її до захисту як нову працю, крім випадків, зазначених у абзаці третьому пункті 13 цього Порядку.

Якщо спеціалізована вчена рада встановила порушення академічної доброчесності в науковому досягненні та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати наукового досягнення, заява про зняття наукового досягнення зі захисту не приймається. У такому разі спеціалізована вчена рада приймає рішення про зняття наукового досягнення із захисту. Таке рішення має бути обґрунтованим та мотивованим, містити детальний опис виду та змісту кожного порушення академічної доброчесності.

30. У разі прийняття радою рішення про відмову у присудженні наукового ступеня усі виявлені спеціалізованою радою протягом розгляду наукового досягнення та висловлені під час її захисту недоліки, порушення та зауваження, що стали підставою для прийняття такого рішення, зазначаються у рішенні ради. Здобувачеві надається засвідчена в установленому порядку копія зазначеного рішення та повертаються подані ним документи, крім заяви, висновку наукового керівника (керівників) або відповідного структурного підрозділу, рецензії про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та одного примірника дисертації.

Здобувач має право у подальшому, після врахування виявлених недоліків, порушень та зауважень подати її до захисту як нову працю, крім випадків встановлення порушення академічної доброчесності.

31. Особливості захисту наукових досягнень, що містять інформацію, віднесenu до державної таємниці, або інформацію для службового користування, встановлюються Національним агентством за погодженням зі Службою безпеки України з урахуванням вимог законодавства з питань державної таємниці та службової інформації.

32. Спеціалізована вчена рада протягом трьох робочих днів після захисту оприлюднює на офіційному веб-сайті такого закладу вищої освіти (наукової установи) та надсилає Національному агентству та адміністратору (розпоряднику) Єдиної державної електронної бази з питань освіти повідомлення про прийняте рішення щодо присудження (відмови в присудженні) наукового ступеня, за формою, встановленою Національним агентством.

Відгуки про дисертацію, стенограма (розшифровані і засвідчені аудіо- та відеозапис) засідання та протокол голосування зберігаються в архіві закладу вищої освіти (наукової установи), в якому створено спеціалізовану вчену раду, безстроково.

33. Здобувачеві, якому рішенням спеціалізованої вченої ради присуджено науковий ступінь, заклад вищої освіти (наукова установа), у якому утворено спеціалізовану раду, видає диплом у порядку, який встановлює вчена рада цього закладу (установи). Інформація про видачу диплому оприлюднюється на офіційному веб-сайті такого закладу (установи). Розгляд апеляцій та скасування рішення спеціалізованої вченої ради

Розгляд апеляцій та скасування рішення спеціалізованої вченої ради

34. Відповідальність за дотримання порядку присудження наукових ступенів спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ) та науковий рівень наукових досягнень, за відсутність у них порушень академічної доброчесності несе заклад вищої освіти (наукова установа), у якому проводився захист.

35. Скарги щодо порушень академічної доброчесності в захищених наукових досягненнях розглядаються Комітетом з питань етики Національного агентства відповідно до Порядку

скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня, затверженому Кабінетом Міністрів України.

36. Скарги щодо порушення спеціалізованою вченою радою процедури розгляду наукових досягнень, порушення вимог до дисертації (монографії, наукової доповіді) та з інших питань діяльності спеціалізованої вченої ради, які суттєво вплинули на рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня і не пов'язані з виявленням порушень академічної доброчесності розглядаються у закладі вищої освіти (науковій установі), в якому утворена спеціалізована вчена рада у порядку, встановленому таким закладом вищої освіти (науковою установою), або Апеляційним комітетом Національного агентства відповідно до положень цього порядку.

37. Право на звернення до Апеляційного комітету Національного агентства із заявою чи скаргою (далі – скарга) щодо рішення спеціалізованої вченої ради про присудження (відмову в присудженні) наукового ступеня має будь-яка особа.

38. Скарга подається впродовж трьох місяців з моменту прийняття спеціалізованою вченою радою рішення про присудження або про відмову у присудженні наукового ступеня (упродовж двох місяців з дня розгляду апеляції у закладі вищої освіти).

Якщо скарга подана з пропуском строку на оскарження рішення спеціалізованої вченої ради і особа порушує питання про поновлення цього строку, Апеляційний комітет може поновити особі строк для оскарження рішення спеціалізованої вченої ради не більше ніж на три місяці, якщо визнає, що він був пропущений з поважних причин.

Якщо Апеляційний комітет відмовив у поновленні строку на оскарження рішення відповідного органу, скарга залишається без розгляду.

39. Апеляційний комітет розглядає скаргу на рішення спеціалізованої вченої ради не пізніше трьох місяців із дня її надходження. Цей строк може бути продовжений Апеляційним комітетом на три місяці у разі потреби додаткової перевірки обставин та/або матеріалів справи.

40. Скарга з питань, що віднесені до компетенції Апеляційного комітету, подається у письмовій формі на ім'я та за адресою Національного агентства та надходять до Секретаріату.

Секретаріат Національного агентства протягом трьох днів передає відповідну скаргу до Апеляційного комітету.

Скарга, після прийняття Національним агентством рішення про початок роботи відповідного сервісу, також може бути подана до Національного агентства з використанням кваліфікованого електронного підпису, далі - КЕП).

41. Скарга має містити:

- 1) найменування органу, до якого подається скарга;
- 2) повне ім'я або найменування скаржника, його поштову адресу та, за наявності, адресу електронної пошти;
- 3) реквізити рішення, на яке подається скарга;
- 4) аргументацію щодо наявності порушень, визначених пунктом 36 цього Порядку, під час прийняття оскаржуваного рішення та посилання на докази, що їх підтверджують;
- 5) вимоги щодо рішення за результатами розгляду скарги;
- 6) підпис особи, яка подала скаргу (крім випадків, коли скарга подана з використанням КЕП), та дату підпису.

Якщо скарга подається представником особи, до неї додається документ, що підтверджує його повноваження (якщо скарга подана з використанням КЕП – сканкопія документа).

До скарги додається копія рішення спеціалізованої вченої ради та, за необхідності, інші документи по суті скарги.

42. Апеляційний комітет приймає рішення про залишення скарги без розгляду, якщо скарга є анонімною, не містить матеріали та (або) документи, які обґрунтовують причини скарги, або містить виражені у непристойній формі висловлювання або висловлювання, що принижують честь і гідність будь-якої особи.

43. Для розгляду скарги Апеляційний комітет має право створити експертну комісію із залученням фахівців за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Головою експертної комісії призначається член Апеляційного комітету Національного агентства.

Експертна комісія готує висновок, який підписується усіма членами комісії, для розгляду Апеляційним комітетом.

44. За результатами розгляду скарги на рішення спеціалізованої вченої ради Апеляційний комітет приймає рішення або сукупність рішень про:

- внесення до Національного агентства подання про скасування рішення спеціалізованої вченої ради;

- внесення до Національного агентства поданням про відсутність підстав для скасування рішення спеціалізованої вченої ради;

- внесення до Національного агентства подання щодо необхідності дострокового припинення повноважень постійно діючої спеціалізованої вченої ради.

45. У разі виявлення Апеляційним комітетом порушень академічної доброчесності в наукових досягненнях, що подавалися для присудження наукового ступеня, Апеляційний комітет приймає рішення про передачу справи на розгляд Комітету з питань етики Національного агентства.

46. Національне агентство за результатами розгляду подання Апеляційного комітету приймає рішення або сукупність рішень:

- скасувати рішення спеціалізованої вченої ради про присудження (відмову в присудженні) наукового ступеня у зв'язку із порушенням спеціалізованою вченою радою процедури розгляду дисертації (наукової доповіді, монографії), порушенням вимог до дисертації, монографії, та/або наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, або з інших питань, які суттєво вплинули на рішення спеціалізованої вченої ради;

- залишити без змін рішення спеціалізованої вченої ради;

- достроково припинити повноваження постійно діючої спеціалізованої вченої ради у разі скасування її рішення з причин, зазначених у абзаці першому цього пункту вдруге.

47. Якщо рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії або доктора наук скасовано Національним агентством у зв'язку з порушенням радою процедури розгляду дисертації, така дисертація може бути подана здобувачем до захисту повторно.

Якщо рішення ради про присудження ступеня доктора філософії або доктора наук скасовано Національним агентством у зв'язку з порушенням вимог до дисертації та наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, така дисертація може бути подана до захисту здобувачем повторно після її доопрацювання не раніше ніж через рік з дати прийняття рішення про скасування такого рішення ради.

48. Рішення Національного агентства може бути оскаржено у судовому порядку відповідно до законодавства.

Виготовлення і видача дипломів

49. Виготовлення і видача дипломів, а також їх дублікатів здійснюється закладом вищої освіти (науковою установою), який присудив науковий ступінь за формою, який затверджує вчена рада цього закладу вищої освіти (наукової установи).

Видані дипломи про наукові ступені реєструються у Єдиній державній електронній базі з питань освіти відповідно до законодавства.

50. Особам, яким присуджено ступінь кандидата наук, за їхнім бажання заклад вищої освіти (наукова установа), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено дисертацію, може видавати диплом доктора філософії з відповідної галузі наук. Відшкодування витрат на виготовлення таких дипломів здійснюється за рахунок коштів осіб, які їх отримують.